

Satu Hassi
europarlamentaarikko

USA:n tie ja kilpailukyky

■ Lissabonin huippukokouksessa hyväksyttiin aikoinaan ohjelma, jonka tavoitteena on tehdä EU:sta maailman kilpailukykyisin talousalue. Nykyisin taho jos toinenkin valittaa, että Lissabonin tavoitteiden toteuttaminen laahaa jäljessä. Se on ihan totta.

Samassa yhteydessä aika monet poliitikot ja lehtikommentaattorit toteavat, että meidän tulisi ottaa oppia USA:sta, jossa talous kasvaa nopeammin. Talouselämä-lehti julisti kuukausi pari sitten jopa, että USA:n tie on meidän tiemme.

Toisenlaista sävyä tähän keskusteluun toi yhdysvaltalainen professori **Jeremy Rifkin**, joka luennoi Euroopan parlamentissa. Hän totesi, että Yhdysvaltojen kasvu on velkavetoista. Sekä kansantalous että perheet velkaantuvat. Euroopassa kotitalouksien säästämisaste on 14 prosenttia, USA:ssa 0 prosenttia. Dollarin arvo on laskenut monta vuotta ja silti USA:n kauppavaje kasvaa. Tampereen kauppakamarin järjestämässä keskustelutilaisuudessa kuulin tällaisenkin kommentin: USA:n tuotteet eivät mene maailmalla kaupaksi edes alihintaan.

1980-luvun lopulla Suomessa talous kasvoi ennätysvauhtia, mutta sekä kansantalous että perheet velkaantuivat. Jälkikäteen tätä kutsuttiin kuplaksi. Yhdysvaltojenkin kasvua saatetaan ruveta kutsumaan kuplaksi siinä vaiheessa, kun muiden maiden keskuspankit kyllästyvät pitämään suuria dollarivarantoja.

Eurooppa voi oppia Yhdysvalloista paljon. Toivon meidän oppivan ainakin suuremman avoimuuden maahanmuutolle. Mutta mikään ei viittaa siihen, että suuremmat tuloerot ja työntekijöiden heikommat oikeudet olisivat kilpailukyvyn keskeinen avain.

Viimeisten kymmenen vuoden aikana talous on Yhdysvalloissa kasvanut nopeammin kuin EU:ssa. Mutta pidemmässä perspektiivissä kuva on toinen. Vuonna 1950 USA:n BKT oli kaksi kertaa niin suuri kuin Länsi-Euroopan. Nyt USA:n ja EU:n BKT ovat tasoissa. Henkeä kohden USA:n BKT on noin 30 prosenttia suurempi kuin EU:n. Mutta eurooppalaiset elävät pidempään.

Professori Rifkin luetteli pitkän rimpsun asioita, jotka hänen mielestään ovat Euroopassa paremmin kuin rapakon takana. Euroopassa pidetään parempaa huolta ympäristöstä, ala- ja keskiasteen koulut ovat parempia, terveydenhuolto on parempi, lapsikuolleisuus on pienempi. Yhdyskunnat ovat turvallisempia kuin USA:ssa, jossa neljä prosenttia aikuisista miehistä on vankilassa.

Rifkin liioitteli ja kärjisti. Mutta hänen sanomansa liittyy mielenkiintoisella tavalla tutkimuksiin vaurauden ja onnellisuuden suhteesta. Useiden tutkimusten mukaan vaurastuminen lisää onnellisuutta silloin, kun ollaan köyhiä. Mutta suunnilleen Etelä-Korean nykyisen vaurauden saavuttamisen jälkeen rikastuminen ei enää kasvata onnellisuutta.

Elämä ei ainakaan parane, jos vaurautta kasvatetaan tavoilla, jotka lisäävät stressiä ja vähentävät elämästä iloa. Minusta oli aika hälyttävää kuulla tutkimuksesta, jonka mukaan suomalaiset nauroivat 50-luvulla keskimäärin 17 minuuttia vuorokaudessa, nyt enää kuusi.

Kaipaisin kilpailukyvyn parantamiskeskusteluun inhimillisempää näkökulmaa. Uskon, että luovuus on kilpailukyvyn tärkein avain. En usko luovuuden kukkivan silloin, kun stressi ja unilääkkeiden kulutus kasvavat ja nauru kuihtuu. □